

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 12

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Fluer i sent sået vårhvede og havre
- Ukrudt i hestebønner og ærter
- Bladrandbiller i hestebønner og ærter
- **VANDING**
- Vanding er aktuel i mange vintersædsmarker

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Svampesygdommene lurker i markerne. I rug og vinterbyg er det især skoldplet der ses nu, men med varmen øges også risikoen for brun- og bygrust. Hold øje med sorternes skadetærskler og vækststadie. Vinterhveden er omkring stadie 31-33, og dermed begynder optælling af nedbørsdage i forhold til septoriamodellen i de mest modtagelige sorter, du kan genopfriske de modtagelige sorter og skadetærskler i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 11**. Det seneste døgn har luftfugtigheden været over tærskelværdien mange steder, ifølge CropManager. Dermed udløses en behandling ud fra denne model i de mest modtagelige sorter. I de allerfleste marker er det endnu for tidligt med Balaya, men i stedet benyttes en af de første løsningsmuligheder i tabel 2 i sidste nummer.

Flydende gødning i vinterraps

Har du planlagt sen gødskning af rapsen, kan der anvendes flydende gødning omkring blomstring. Anvendes fast handelsgødning risikeres slagsskader på planterne og ujævn spredning, da planterne blokerer fordelingen.

For at reducere risikoen for svidning af bladene med flydende gødning, bør man maksimalt udbringe ca. 40 kg N pr. ha. Udbring i køligt vejr (maks. 15 grader) på tørre blade, men ikke ved udsigt til nattefrost. Hvis man af praktiske grunde, ønsker at blande gødning og svampemidler, bør N tildelingen ikke overstige 20 kg N/ha, men det kræver at man overholder de andre forbehold for at undgå svidninger.

Flyvehavre

Flyvehavre kan bekæmpes i korn med Primera Super eller Foxtrot, men vær opmærksom på hvilket stadie de kan bruges til, se afgrøder, stadier og dosis i tabel 1.

Tabel 1 Afgrøder, bekæmpelsesfrister og doser Primera Super/Foxtrot der kan benyttes mod flyvehavre.

Afgøde	Seneste stadie	Dosis (l/ha)
Vinterbyg, rug, tritcale	30	
Vinterhvede	39	0,8 + 0,2 spredeklæbemiddel
Vårbyg, vårhvede	25 (30*)	0,8 + 0,2 spredeklæbemiddel

*må benyttes frem til 30, hvis der også bekæmpes vindaks og agerrævehale.

I vinterbyg, vinterrug, tritcale er stadie 30 forpasset, og det er dermed for sent at bruge Primera Super. Derimod kan Primera Super benyttes frem til stadie 39 i vinterhvede (fanebladet helt udfoldet), brug 0,8 l/ha + 0,2 l/ha spredeklæbemiddel.

Hvis hanesporer er et problem i din vårbyg, kan en tidlig bekæmpelse med Hussar følges op med 0,8 l/ha Primera Super senere, inden fristen overskrides.

Generelt skal flyvehavremidler ikke blandes med andre midler, der stresser planten så som vækstregulering og ukrudtsmidler.

Trips

Det er nu, lige før skridning, du skal kigge i rugen efter trips. Finder du mere end ½-1 trips pr aksbærende strå anbefales bekæmpelse. Tripsene sidder inde i bladskeden, så du skal rulle bladskeden ud når du ser efter tripsene, se billede 1.

Til bekæmpelse af trips benyttes 0,15 kg pr. ha Lamdex, 0,075 kg Kaiso Sorbie eller 0,1-0,15 l pr. ha Mavrik. Bekæmpelsen skal findes sted lige før begyndende skridning, hvor bladskederne åbner sig lidt, ellers kommer midlet ikke ind og rammer tripsene.

Billede 1 Trips i udfoldet bladskede i rug. Foto: SEGES.

Fluer i sent sået vårhvede og havre

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Bygfluer i sent sået vårhvede

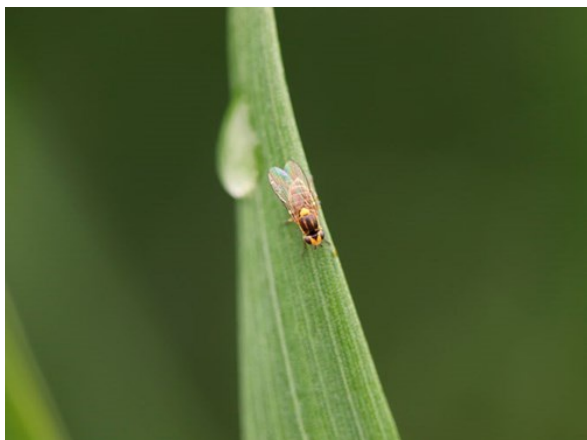
Vi har set en del vintersædsmarker med angreb af bygfluer i dette forår. De opsvulmede skud er resultat af 2. generations angreb fra sidste efterår. De forpuppede bygfluer vil komme frem her i maj, og det passer normalt med at de kan angribe sent sået vårhvede. Vårhvede kan rammes frem til omkring stadie 37. Angreb resulterer i deforme aks, meget uensartet strå længde og sen skridning.

De senere år har der været en del tilfælde af kraftigere angreb i vårhvede. I vårbyg er der - trods navnet på skadedyret - ikke set betydende angreb de senere år. Det er derfor nødvendigt at være opmærksom på evt. angreb i vårhvede. Hold øje med de 4-5 mm lange karakteristiske fluer med gul ryg og 3 sorte striber, se billede 1.

Bygfluen følges ikke i registreringsnettet, men der findes en temperaturmodel, hvor flyvningen finder sted ved 300 graddage over 4,5°. Baseret på det vil flyvningen begynde medio-ultimo maj.

Lamdex har en mindre anvendelse til bekæmpelse af bygfluer i vårhvede med op til 3 behandlinger fra primo maj til medio juni og maks. 0,6 kg/ha/vækstsæson. Anvend 0,15 kg/ha.

Da flyvningen kan strække sig over en længere periode, kan 2 behandlinger med 10-12 dages mellemrum være aktuel. Ved erfaring for meget kraftige angreb, kan 3 behandlinger være aktuel.

Billede 2 Bygfluen er 4-5 mm lang med gul ryg og 3 sorte striber. Foto: SEGES.

Frit fluer i sent sået havre og vårhvede

Fritfluer kan give problemer i sent sået havre og vårhvede. Fritfluerne har også en temperaturmodel, der anslår at flyvningen vil begynde i starten af næste uge, og den udbredte flyvning starter ca. tre dage senere. Fritfluer kan kun angribe korn indtil det når 3-bladstadiet, dvs. hvis din vårhvede eller vårhavre i midten af næste uge endnu ikke har fået 3. blad, kan bekæmpelse være aktuel, især hvis de følgende dage også forventes at blive lune.

Til bekæmpelse benyttes 0,25 kg/ha Lamdex.

Ukrudt i hestebønner og ærter

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Tokimbladet ukrudt

Hvis ikke ukrudtsbekæmpelsen før fremspiring er tilstrækkelig, kan 0,5 l/ha Stomp CS + 0,4 l/ha Fighter 480 benyttes i både ærter og hestebønner. Der sprøjtes når ukrudtet er på kimbladsstadiet. Afgrødens stadie er uvæsentligt.

Der berettes om problemer med at skaffe Stomp CS. Fenix kan bruges som alternativ, men der er risiko for svidninger af planterne. Det er også muligt at bruge Fighter alene, men det har vist sig risikabelt da det giver udbyttenedgang ifølge ældre forsøg. I ærter og hestebønner kan op til 1 l/ha Fighter bruges. Normalt anbefales olie til Fighter, men i hestebønner og ærter er det risikabelt, og anbefales derfor ikke.

Græsukrudt

Græsukrudt kan bekæmpes med Focus Ultra og Agil. I både hestebønner og ærter gælder det, at græsset skal have 2-3 blade, mens kvik skal have 3-5 blade. Agil må kun bruges hvert andet år på et areal. Og Focus Ultra må kun bruges én gang om året.

Dosis i hestebønner: 1-2 l/ha Focus Ultra + 0,5 l/ha Dash eller 0,5-0,93 l/ha Agil 100 EC. I begge tilfælde bruges højeste dosis mod kvik.

Dosis i ærter: 1-1,5 l/ha Focus Ultra + 0,5 l/ha Dash eller 0,5-0,75 l/ha Agil 100 EC.

Vær opmærksom på, at midlerne ikke har effekt på rapgræs og væselhale. Ved problemer med rajgræs foretrækkes

Focus Ultra, selvom den er dyrere, da den har bedst effekt.

Bladrandbiller i hestebønner og ærter

Bladrandbiller kan være et problem i fremspiringsfasen og de tidligste vækststadier. Det er larverne, som forårsager skade ved at gnave af de N-fikserende rodknolde og rødder. Bekæmpelse er rettet mod de æglæggende biller. Den vejledende bekæmpelsestærskel er 1 gnav pr. plante. Tærsklen er dog ikke sikkert fastlagt. Tærsklen er højere i en tør periode, da mange æg og larver her dør på deres vej ned til rodknoldene. Tærsklen er også højere, når planterne er i god vækst.

Bekæmpes de voksne bladrandbiller først efter en periode på måske 14 dage med kraftigere angreb, bliver der tale om en unyttig "hævnsprøjtning".

Til behandling kan benyttes Mavrik eller Lamdex 0,1 l/ha. Max 2 behandlinger pr. sæson med Mavrik og 3 Lamdex behandlinger. Ukrudtsmiddel og middel mod bladrandbiller kan blandes.

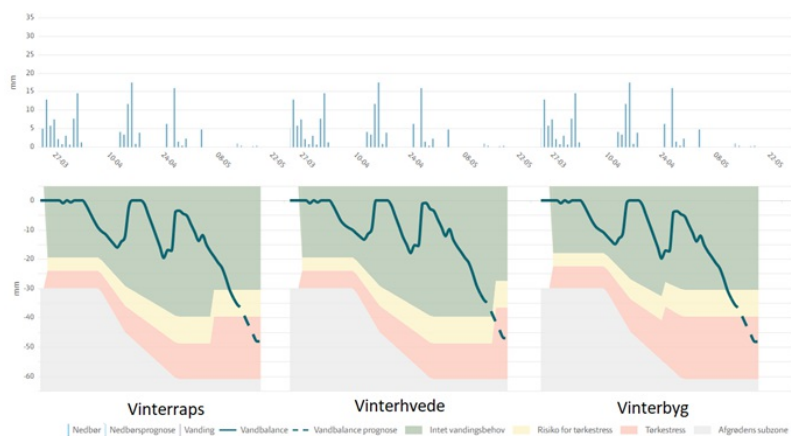
VANDING

Vanding er aktuel i mange vintersædsmarker

Vanding er tiltrængt mange steder. I eksemplet nedenfor (figur 1) er de uvandede vinterafgrøder alle i tørkestress ved ugens udgang. Dette er et eksempel, men det skal selvfølgelig holdes op mod de lokale forhold, som nedbør, tidligere vanding og jordtype. Fordampningen ligger omkring 3 mm de kommende dage hvis det ikke regner.

Raps i blomstring er mest følsom for vandmangel, efterfulgt af vintersæd i strækning til afsluttet blomstring.

Vandbalance

Figur 1 Vandbalancen for vinterraps, vinterhvede og vinterbyg. Når den grønne graf når det gule felt er der risiko for tørkestress. Figureerne tager udgangspunkt i JB 1 i Holstebroområdet. Fra Cropmanager 10. maj 2023.